

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 534/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik HOLINGA s. r. o., Hrnčiarska 2/A, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Patrik Holinga, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V konaní vedenom pod sp. zn. 3 Zm 236/2012 a jeho zmenkovým platobným rozkazom sp. zn. 3 Zm 236/2012 zo 14. januára 2013, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoZm 6/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 3 CoZm 6/2016 zo 14. septembra 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 4/2018 a jeho rozsudkom sp. zn. 3 Obdo 4/2018 z 18. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Zm 236/2012 a jeho zmenkovým platobným rozkazom sp. zn. 3 Zm 236/2012 zo 14. januára 2013 (ďalej len „zmenkový platobný rozkaz“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoZm 6/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 3 CoZm 6/2016 zo 14. septembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 4/2018 a jeho rozsudkom sp. zn. 3 Obdo 4/2018 z 18. septembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 57/2019 a bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie. Do 16. februára 2019 nebola ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa prerokovaná, preto bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 rozvrhu práce na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom

Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde bolo vedené konanie pod sp. zn. 3 Zm 236/2016, v ktorom sa obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhala vydania zmenkového platobného rozkazu proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a sťažovateľovi v právnom postavení žalovaného v 2. rade. Okresný súd vydal 14. januára 2013 zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm 236/2012. Rozsudkom sp. zn. 1 CbZm 167/2013 z 9. decembra 2013 okresný súd rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz v celom rozsahu zrušil a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi trovy konania.

5. Na základe odvolania žalobcu krajský súd uznesením sp. zn. 3 CoZm 6/2016 zo 17. decembra 2014 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 CbZm 167/2013 z 9. decembra 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 CbZm 167/2013 z 20. októbra 2015 rozhodol tak, že zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti a žalovaného v 1. rade a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania žalobcovi.

6. O odvolaní žalovaného v 1. rade a sťažovateľa krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom z 14. septembra 2016 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil, žalovaného v 1. rade a sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania a pripustil dovolanie.

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali žalovaný v 1. rade a sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. e) a f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pričom namietali „a) nesprávny nezákonný postup Okresného súdu Bratislava V v súvislosti s vydaním zmenkového platobného rozkazu, keďže tento bol vydaný súdnou tajomníčkou

a nie zákonným sudcom, b) konanie ako celok pred súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím nevykazuje ako celok zásady spravodlivosti, odvolanie súdov sa na koncentračnú zásadu podľa dovolateľov neobstojí, na absolútnu neplatnosť súd prihliada zo zákona a skúma ju z úradnej povinnosti“.

8. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 18. septembra 2018 dovolanie zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta *„nesprávny nezákonný procesný postup Okresného súdu Bratislava V v súvislosti s vydaním zmenkového platobného rozkazu, kde daný Zmenkový platobný rozkaz, č.k. 3CZm 236/2012-26 bol dňa 14.01.2013 vydaný vyššou súdnou úradníčkou, pričom zmenkový platobný rozkaz môže vydať len zákonný sudca“*. V tejto súvislosti sťažovateľ na podporu svojej argumentácie poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 59/2010 z 26. novembra 2011 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 407/2017 zo 14. novembra 2018.

10. Sťažovateľ zastáva názor, že je povinnosťou súdu poznať právo a judikatúru a nie je jeho úlohou alebo úlohou jeho právneho zástupcu namietat' nezákonný procesný postup pri vydaní rozhodnutia vyššou súdnou úradníčkou. Z uvedených dôvodov sťažovateľ nesúhlasí so závermi najvyššieho súdu uvedenými v napadnutom rozsudku, v ktorom najvyšší súd uviedol, že *„... námietku o nesprávnom obsadení súdu prvej inštancie pri vydaní zmenkového platobného rozkazu, ktorý bol vydaný vyšším súdnym úradníkom a nie sudcom prvej inštancie žalovaní 1/ a 2/ vzniesli až v dovolacom konaní prvý krát a teda ak boli presvedčení, že zmenkový platobný rozkaz mal vydať sudca a nie vyšší súdny úradník, mali tieto nedostatky namietat' pred súdom prvej inštancie prípadne v odvolacom konaní, ale nie v dovolacom konaní...“*. Podľa názoru sťažovateľa takéto konštatovanie najvyššieho súdu neobstojí z dôvodu, že *„súdy nemôžu prenášať túto povinnosť kontroly zákonnosti na sťažovateľa alebo jeho právneho zástupcu, keďže je zákonnou povinnosťou súdov – ex offio dodržiavanie platnej legislatívy a zákonnosti. Súdy predsa nemôžu opomínať platnú legislatívu, len pre to, že ju nenamietne niektorá zo strán sporu.“*

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na spravodlivé konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 a Čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V, Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené bolo.

2. Ústavný súd SR zrušuje Zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V č. k. 3Zm/236/2012-26 zo dňa 14.01.2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoZm/6/2016-217 zo dňa 14. septembra 2016 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn: 3Obdo/4/2018 zo dňa 18.09.2018 a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava V.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 1.493,40 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Patrika HOLINGA s.r.o.. Hrnčiarska 2/A, 040 01 Košice, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

III.

Právne posúdenie ústavným súdom

19. Sťažovateľ sa podanou ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Zm 236/2012 a jeho zmenkovým platobným rozkazom, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoZm 6/2016 a jeho napadnutým rozsudkom a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 4/2018 a jeho napadnutým rozsudkom. Ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať aj na to, že návrh na rozhodnutie (petit) v sťažnosti nie je určitý. Sťažovateľ v petite presne nekonkretizoval, ktorými rozhodnutiami všeobecných súdov boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti však možno konštatovať, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda rozhodnutia špecifikované v bode 1 tohto uznesenia. Na základe toho ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Zm 236/2012 a jeho zmenkovým platobným rozkazom a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoZm 6/2016 a jeho napadnutým rozsudkom

20. V súvislosti s namietaným porušením označených článkov ústavy vydaním zmenkového platobného rozkazu a napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

21. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že namietaný zmenkový platobný rozkaz vydaný okresným súdom bol opakovane predmetom súdneho prieskumu realizovaného okresným súdom (rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 CbZm 167/2013 z 9. decembra 2013, rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 CbZm 167/2013 z 20. októbra 2015) a na základe podaných odvolaní aj krajským súdom, pričom odvolacie konanie bolo skončené napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 CoZm 6/2016 zo 14. septembra 2016. Pre rozhodnutie ústavného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia označených základných práv zmenkovým platobným rozkazom vydaným okresným súdom. Rovnaký názor musí ústavný súd zaujať aj vo vzťahu k namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, pretože tento bol na základe sťažovateľom podaného dovolania predmetom súdneho prieskumu zo strany najvyššieho súdu. Dovolacie konanie bolo skončené napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 4/2018 z 18. septembra 2018.

23. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a zákonom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom najvyššieho súdu

25. Podľa § 56 zákona o ústavnom súde je úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

27. Ešte pred posúdením podstatnej argumentácie sťažovateľa uvedenej v ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné poukázať na jeho „prieskumný“ vzťah k všeobecným súdom. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

28. Predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že postupom najvyššieho súdu (a taktiež postupom okresného súdu a krajského súdu) došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy v dôsledku toho, že povinnosťou všeobecných súdov bolo z úradnej povinnosti prihliadať na nedostatok spočívajúci v nesprávnom obsadení okresného súdu pri vydaní zmenkového platobného rozkazu, ktorý mal podľa názoru sťažovateľa vydať sudca okresného súdu, a nie vyššia súdna úradníčka. Sťažovateľ v uvedených súvislostiach v ústavnej sťažnosti najmä uvádza:

*„Sťažovateľ má za to, že je práve povinnosťou súdu v zmysle zásady *Iura novit curia* (súd pozná právo) poznať judikatúru súdov a v jej súlade vydať rozhodnutie, ktoré bude splňať procesné podmienky na jeho vydanie, nie je teda úlohou sťažovateľa, alebo jeho právneho zástupcu namietat', nezákonný procesný postup pri vydaní rozhodnutia vyššou súdnou úradníčkou.“*

29. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku (bod 21 rozsudku) vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nesprávne obsadeného okresného súdu pri vydaní zmenkového platobného rozkazu uviedol, že sťažovateľ uplatnil námietku nesprávne obsadeného súdu pri vydaní zmenkového platobného rozkazu prvýkrát až v dovolacom konaní, pričom uvedený nedostatok mal (a mohol) uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, prípadne v odvolacom konaní. Najvyšší súd konštatoval, že „... žalovaní 1/ a 2/ boli splnomocnení právnym zástupcom počas celého konania, ktorý im

mal poskytovať kvalifikovanú právnu pomoc. Táto povinnosť vyplýva aj z článku 11 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého advokát alebo osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorá sa hlási k určitej profesii a považuje sa za schopného konať s odbornou náležitosťou veci spojenou s odbornosťou, čo vyplýva aj zároveň z ustanovenia § 18 ods. 1 veta prvá zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní znení neskorších predpisov.“.

30. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

31. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

32. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolacím dôvodom v civilnom sporovom konaní je aj to, že rozhodoval vylúčený sudca alebo súd nebol správne obsadený. Ide pritom o jeden z dôvodov zmätočnosti upravených v § 420 CSP, pričom pre prípustnosť dovolania nie je dôležité, či k vadám došlo pred odvolacím súdom alebo súdom prvej inštancie. V prípade, ak však odvolací súd vadu, ku ktorej došlo na súde prvej inštancie, odstránil, nemožno na ňu už viac prihliadať. To znamená, že vady zmätočnosti budú relevantné len vtedy, pokiaľ trvajú aj v priebehu dovolacieho konania. Je však potrebné zdôrazniť, že pojem „dôvody zmätočnosti“ nie je identický s pojmom „podmienky konania“ v zmysle § 161 CSP. Nie všetky podmienky konania sú zároveň dôvodmi zmätočnosti podľa § 420 CSP a súčasne nie každý dôvod zmätočnosti je aj podmienkou konania. Vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP, t. j. že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, nemožno považovať za podmienku konania, na ktorú je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016. 1540 s. ISBN 978-80-7400-629-6, s. 1356 a 1357).

33. Vzhľadom na uvedenú námietku sťažovateľa, podľa ktorej mali všeobecné súdy *ex officio* prihliadať na vadu zmätočnosti spočívajúcu v nesprávnom obsadení súdu prvej inštancie pri vydaní zmenkového platobného rozkazu, nemá ústavnú relevanciu. K predmetnej sťažostnej argumentácii ústavný súd poukazuje na nadväzujúcu časť napadnutého rozsudku (bod 23), v ktorej najvyšší súd uviedol: *„Dovolací súd vzhľadom na tento fakt konštatuje, že v dovolaní môže dovolateľ namietať existenciu niektorej z väd zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 C. s. p. tak vo vzťahu k nedostatkom týkajúcim sa súdu prvej inštancie, ako aj vo vzťahu k nedostatkom týkajúcich sa odvolacieho súdu. Z hľadiska prípustnosti dovolania je však prípadná existencia vady zmätočnosti zaťažujúca konanie pred súdom prvej inštancie významná iba vtedy, ak zároveň zaťažuje konania aj pred súdom odvolacím, alebo vtedy ak bola vada zmätočnosti namietaná pred odvolacím súdom, pričom tento nedostatok odvolací súd neodstránil. Táto skutočnosť vychádza z rešpektovania inštančného postupu a predovšetkým zo skutočnosti, že zákon zveruje právomoc odstraňovať prípadne nedostatky v konaní súdu prvej inštancie odvolaciemu súdu, na základe procesnej aktivity strany sporu, a to nielen samotným podaním odvolania, ale najmä obsahom samotných odvolacích námietok.“*

34. Možno preto dospieť k záveru, že za situácie, keď podľa sťažovateľa mal zmenkový platobný rozkaz vydať sudca súdu prvej inštancie, a nie vyšší súdny úradník, mohol (a mal) sťažovateľ uvedenú skutočnosť namietat' v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu podľa § 175 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov účinného do 30. júna 2016 (ustanovenie § 175 bolo zrušené zákonom č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony), a taktiež v rámci odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 3 CoZm 6/2016. Za tohto stavu teda sťažovateľovi, ktorý bol kvalifikovane zastúpený právnym zástupcom, nič nebránilo tento vytýkaný nedostatok namietat' v prvoinštančnom, resp. v odvolacom konaní, a nie až ako jeden z dôvodov uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania).

35. Ústavný súd posúdil zlučiteľnosť obsahu namietaného rozsudku najvyššieho súdu s článkami ústavy, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala, že postup najvyššieho súdu je v rozpore so zákonom alebo judikatúrou najvyššieho súdu. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne zaoberal posúdením prípustnosti dovolania, pričom existenciu väd zmätočnosti zakladajúcich prípustnosť dovolania nezistil. Ústavný súd preto konštatuje, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa ústavne udržateľným spôsobom interpretoval príslušné zákonné ustanovenia (§ 420 a nasl. CSP), do interpretácie ktorých ústavný súd nie je oprávnený vstupovať a nahrádzať prijaté právne závery najvyššieho súdu, ktoré sú v predmetnom prípade racionálne, logické a nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle. Navyše, sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uplatnil v podstate totožnú argumentáciu ako v podanom dovolaní, pričom najvyšší súd sa s týmito kľúčovými dovolacími námietkami sťažovateľa náležitým spôsobom vysporiadal.

36. V súvislosti s namietaným porušením čl. 48 ods. 1 ústavy spočívajúcom v nesprávne obsadenom okresnom súde, keď zmenkový platobný rozkaz vydal namiesto sudcu vyšší súdny úradník, ústavný súd konštatuje, že pod nesprávne obsadeným súdom je potrebné rozumieť prípady, keď namiesto senátu rozhodoval sudca a taktiež ak rozhodoval senát v neúplnom zložení, napr. mali rozhodovať v trojčlennom senáte, rozhodovali však len v dvojčlennom senáte (kvantitatívne hľadisko) alebo ak namiesto sudcu rozhodovali iné súdne osoby (súdni úradníci) nad rámec svojich oprávnení (kvalitatívne hľadisko). Nesprávne obsadený súd je aj vtedy, ak rozhodoval senát či sudca neurčený rozvrhom práce alebo ak rozhodoval vecne nepríslušný súd; v tomto prípade ide o porušenie práva na zákonného sudcu. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 vety prvej ústavy, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel) (pozri napr. I. ÚS 157/2019).

37. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na § 5 písm. b) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch (účinného v čase podania návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu a vydania zmenkového platobného rozkazu), podľa ktorého v občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu o návrhu na vydanie šekového platobného rozkazu a zmenkového platobného rozkazu vrátane rozhodnutia o oneskorene podaných námietkach.

38. Z citovaného ustanovenia zákona vyplýva, že medzi úkony, ktoré sú zákonom vyhradené vyššiemu súdnemu úradníkovi, patrí aj rozhodovanie osobitným skráteným rozhodnutím, keď na základe poverenia sudcu môže vyšší súdny úradník rozhodovať o návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu.

39. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

40. Pozornosti ústavného súdu zároveň neuniklo, že právny zástupca sťažovateľa nepredložil ústavnému súdu originál splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, ale len jeho fotokópiu. Ústavný súd však nepovažoval za potrebné právneho zástupcu sťažovateľa vyzývať na odstránenie uvedeného nedostatku ústavnej sťažnosti z dôvodu, že ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v celom rozsahu, a teda by išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

41. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich

je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu